

Õiguskantsler

OÜ Alosa
alosa.oy@mail.ee

Teie nr

Meie 16.05.2013 nr 6-1/101342/1302187

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta Kalalaeva püügivõimaluste piiramine ja ajalooline püügiõigus

Lugupeetud härra Udras

Pöördusite minu poole avaldusega, milles palusite minul kontrollida kalapüügiseaduse põhiseadusele vastavust osas, milles see reguleerib kalalaevade püügivõimaluste jagamist kutselise kalapüügiloa taotlejate vahel.

Kõigepealt vabandan Teie ees, et olete pidanud pikka aega minu seisukohata ootama. Vastuse viibimise põhjustas töökorralduslik eksimus, mis kahjuks tuli ilmsiks alles seoses uue dokumendihaldussüsteemi kasutuselevõtuga käesoleva aasta mais. Kinnitan Teile, et selline eksimus enam ei kordu. Vabandan veel kord kogu südamest Teie ees, et see tingis Teie vastuse viibimise sedavõrd pika aja jooksul.

Olles teostanud tänaseks Teie palutud kalapüügiseaduse normide analüüsi, pean Teile teatama, et ma ei tuvastanud kalapüügiseaduse § 16 lg 3 vastuolu põhiseadusega.

Oma seisukoha põhjendamiseks kirjeldan kõigepealt asjas tähtsust omavaid asjaolusid ja võtan kokku Teie avalduses väljendatud seisukohad (1). Seejärel taasesitan asjassepuutuva sätte (2) ning viimasena selgitan lähemalt oma seisukohta asjassepuutuva sätte põhiseadusele vastavuse osas (3).

1. Vaidlusaluste sätete kujunemislugu ja Teie avalduse kokkuvõte

Kalapüügiseadus on alates selle jõustumisest 01.01.1996 sisaldanud sätteid selle kohta, kuidas jagada püügivõimalusi olukorras, kus need on piiratud ning kõikide kutseliste kalurite taotlusi ei ole võimalik täies ulatuses rahuldada. Neid sätteid on aga pidevalt muudetud. Täna kasutusel oleva kutselise kalapüügi võimaluste jagamise korralduse, mis põhineb kutselise kalapüügiloa taotlejate eelmise kolme aasta ajaloolisel püügiõigusel, kehtestas Riigikogu 12.10.2000 vastu võetud kalapüügiseaduse muutmise seadusega ning see jõustus 10.11.2000. Tänapäevaks on ka see regulatsioon muutunud, kuid suures osas on selle põhimõtted siiski samad.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Nimelt sätestas 10.11.2000 jõustunud kalapüügiseaduse (edaspidi KPS) § 16 lg 3, et kui lubatud püügivõimalused ei võimalda kalapüügilubade taotluste rahuldamist täies ulatuses, jagatakse püügivõimalused taotlejate vahel nii, et 90 protsenti püügivõimalustest jaotatakse eelmisel kolmel aastal samal veealal püügil olnud taotlejatele, tagades igale taotlejale eelmisel kolmel aastal sellel veealal tegelikult õiguspäraselt kasutatud püügivõimaluste suhte teiste eelmisel kolmel aastal samal veealal kala püüdnud isikute õiguspäraselt kasutatud püügivõimalustesse (ajalooline püügiõigus). 10 protsenti püügivõimalustest müüdi 10.11.2000 jõustunud KPS § 16 lg 13 redaktsiooni järgi enampakkumisel.

10.11.2000 jõustunud KPS § 16 lg 3 redaktsioon kehtis aga vaid veidi üle 2 aasta. Ajavahemikus 29.01.2003 kuni 15.01.2004 kehtinud KPS § 16 lg 3 redaktsiooni järgi jagati iga-aastased püügivõimalused esmalt täies ulatuses ajaloolise püügiõiguse alusel ning vaid peale püügivõimaluste esmast jagamist täiendavalt ilmnenud püügivõimalused müüdi enampakkumisel. Seejuures muudeti ka ajaloolise püügiõiguse kindlaksmääramise alust: alates 29.01.2003 arvutatakse ajaloolist püügiõigust õiguspäraselt omandatud püügivõimaluste alusel¹ (ennem tehti seda tegelikult õiguspäraselt kasutatud püügivõimaluste aluse).

Ka täiendavalt ilmnenud püügivõimaluste müümine enampakkumisel kaotati Riigikogus 17.12.2003 vastu võetud kalapüügiseaduse muutmise seadusega, mille tulemusel jaotatakse alates 16.01.2004 kõik püügivõimalused ajaloolise püügiõiguse alusel. Pärast seda täpsustas Riigikogu veel kord 07.01.2007 jõustunud kalapüügiseaduse muutmise seadusega KPS § 16 lg 3 sõnastust, ent see ei toonud endaga kaasa põhimõttelisi muudatusi ajaloolise püügiõiguse regulatsioonis.

Minule esitatud avalduses märgite KPS § 16 lg 3 kohta, et tänaseks kujunenud olukorras jagatakse iga-aastased püügivõimalused eelmisel kolmel aastal sellele veealale püügivõimalusi õiguspäraselt omandanud taotlejate vahel. See tähendab seda, et õigus tegeleda kutselise kalapüügiga kalalaeval uutel ettevõtjatel puudub. Olete seisukohal, et kui ettevõtja soovib omandada kalalaeva ja esitada kalapüügiloa taotlust, et ole temal garantiid, et taotlus rahuldatakse, kuna sellel hetkel ei ole andmeid, kas püügivõimalused võimaldavad rahuldada kõiki taotluseid või mitte. Viimasest sõltub aga uue ettevõtja, kellel puudub ajalooline püügiõigus, võimalus saada kalapüügiluba ja õigustada oma investeeringuid. Teie avaldusest järeldub, et eelkirjeldatud olukord takistab OÜ Alosa arengukava realiseerimist, mis näeb ette investeeringu kalalaeva ostuks, et teostada kilu- ja räimepüüki iseseisvalt.

2. Asjassepuutuv õigusnorm

Kalapüügiseadus sätestab:

„§ 16. Kutselise kalapüügi püügivõimaluste piiramine

[...]

(3) Kui veeala lubatud püügivõimalused ei võimalda kalapüügilubade taotluste rahuldamist täies ulatuses, jagatakse püügivõimalused eelmisel kolmel aastal sellele veealale püügivõimalusi õiguspäraselt omandanud taotlejate vahel, välja arvatud kilu- ja räimepüük, mille puhul jagatakse püügivõimalused eelmisel kolmel aastal samal püügil olnud taotlejate vahel. Jagamisel tagatakse

¹ Välja arvatud kilu ja räimepüügi puhul, mille puhul püügivõimalused jagatakse eelmisel kolmel aastal samal püügil olnud taotlejate vahel.

iga taotleja eelmisel kolmel aastal õiguspäraselt omandatud püügivõimaluste suhe teistesse eelmisel kolmel aastal õiguspäraselt omandatud püügivõimalustesse (ajalooline püügiõigus). Püügivõimalus loetakse omandatuks, kui see on loale kantud ja selle eest on tasutud või see on loaga välja võetud, kui tasu maksmine ei ole nõutav. Ajaloolise püügiõiguse arvutamisel arvestatakse ka käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel omandatud püügiõigust. Ajaloolise püügiõiguse arvutamisel ei arvestata püügiõigust, mille taotleja on käesoleva paragrahvi lõike 6 kohaselt võõrandanud või millest ta on käesoleva paragrahvi lõike 7 kohaselt loobunud. Pärast püügivõimaluste jagamist täiendavalt ilmnenuid püügivõimalused jagatakse vastavalt käesoleva lõike alusel määratud ajaloolisele püügiõigusele, kui lubatud püügivõimalused ei võimaldanud kalapüügilubade taotluste rahuldamist täies ulatuses. Kui lubatud püügivõimalused jaotati vastavalt taotlustele, jagatakse täiendavalt ilmnenuid püügivõimalused loa väljaandjani jõudvate nõuetekohaste taotluste järjekorras. Püügivõimaluste ilmnemiseks loetakse püügivõimaluste kehtestamist käesoleva seaduse § 13⁴ lõike 3 alusel.“

Selgitan, et ajaloolise püügiõiguse arvutamise täpsem kord on sätestatud Vabariigi Valitsuse 12.12.2000 määruse nr 412 „Kutselise kalapüügi lubade taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu, kalapüügilubade andmise, kehtetuks tunnistamise ning kehtivuse peatamise kord ja kalapüügilubade vormid“ §-des 8 kuni 12. Kuna Te palusite oma avaldusega kontrollida, kas põhiseadus üldse lubab kalalaevade püügivõimalusi ajaloolise püügiõiguse alusel jagada, ega vaidlusta mõnda ajaloolise püügiõiguse arvutamise tehnilist detaili, siis ei käsitle ma käesolevas seisukohavõetus eelnimetatud valitsuse määruse põhiseadusele vastavust.

3. Õiguskantsleri seisukoht

Teie avalduse kohaselt mõjutab kalapüügiseadus OÜ-d Alosa negatiivselt põhjusel, et kalalaevade püügivõimalused on piiratud ning püügivõimalusi jagatakse KPS § 16 lõikes 3 sätestatud korras ajaloolise püügiõiguse alusel, mis OÜ-l Alosa puudub.

Pean kõigepealt seoses kalapüügivõimaluste piiratud vajalikuks märkida järgmist. Kalavaru on küll taastuv, kuid siiski piiratud loodusressurs. Kui püütakse kalavaru loomulikust ülejäägist rohkem kala, vähendatakse sellega potentsiaalset tootlikust tulevikus. Halvimal juhul võib ülepüügi tagajärjeks olla kalavaru pöördumatu kahjustamine. Seetõttu leian, et põhiseadus (edaspidi PS) mitte üksnes ei luba, vaid isegi kohustab riiki seadma kalapüügile, sh kalavaru enim mõjutavale kutselisele püügile piiranguid, kuna PS § 5 järgi peab loodusvarasid ja –ressursse kasutama säästlikult.

Mis puudutab iga-aastaste püügivõimaluste konkreetset suurust, siis juhin tähelepanu sellele, et alates liitumisest Euroopa Liiduga (edaspidi EL) rakendub Eestis EL ühine kalanduspoliitika, mille aluseks on Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artiklid 38 – 44. Seetõttu reguleerib kutselist kalapüüki suures osas EL otsekohalduv õigus või Eesti Vabariigi õigusaktid, mis on seotud EL õigusega. Ka püügipiirangute, püügikoormuse piirangute ning kalapüügivõimaluste jaotamise üle liikmesriikide vahel otsustab olulisel määral EL.² Näiteks on Teie avalduses nimetatud kilu ja räime ning mõnede teiste kalaliikide Eestile Läänemeres eraldatud püügikvoot aastaks 2013 sätestatud Euroopa Liidu Nõukogu 20.11.2012 määrusega nr 1088/2012.³

² Täpsemalt otsustab püügipiirangute, püügikoormuse piirangute ning kalapüügivõimaluste jaotamise üle liikmesriikide vahel Euroopa Liidu Nõukogu Euroopa Komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega. Püügivõimalused jaotatakse liikmesriikide vahel nii, et kõikidele liikmesriikidele oleks tagatud kõikide varude ja kalastustegevuse suhteline stabiilsus (Euroopa Liidu Nõukogu 20.12.2002 määrus nr 2371/2002, art 20 lg 1).

³ Euroopa Liidu õigusaktid on internetis kättesaadaval aadressil: www.eurlex.eu.

EL õigus ei reguleeri aga küsimust, kuidas tuleb Eestile eraldatud püügikvoot riigisiselt jaotada. Nimelt otsustab Euroopa Liidu Nõukogu 20.12.2002 määruse nr 2002/2371 art 20 lg 3 järgi iga liikmesriik ise, mil viisil ta EL õiguse alusel määratud kalapüügivõimalused oma lipu all sõitvate laevade vahel jaotab. Eestis reguleerib püügivõimaluste jaotamist kalapüügiseadus ja selle alusel kehtestatud õigusaktid.

Teadupärast toimub kutseline kalapüük Läänemeres nii kalalaeva kalapüügiloa (traallaevad) kui ka kaluri kalapüügiloa (rannakalurid) alusel (vt KPS § 13 lg 3). Seetõttu kehtestab Vabariigi Valitsus EL-ilt Eestile antud püügivõimaluste jagamise esimese etapina KPS § 13⁴ lg 3 alusel kalalaeva kalapüügiloa alusel kasutatava Eesti kvoodi osa.⁴

Konkreetselt kalalaevale eraldatavad püügivõimalused määratakse kalapüügiloaga (KPS § 13⁴ lg 6), mis kehtib maksimaalselt üks aasta (§ 13⁴ lg 1). Kalalaeva kalapüügi loa taotlus esitatakse taotletavale aastale eelneval aastal ajavahemikul 1. septembrist kuni 1. detsembrini (KPS § 13⁴ lg 2).

Kui kalalaevadele kehtestatud püügivõimalused ei võimalda kalapüügilubade taotluste rahuldamist täies ulatuses, siis rakendubki KPS § 16 lg 3, mille põhiseadusele vastavuse Te kahtluse alla seadnud olete. Teie avalduses märgitust lähtudes analüüsin järgnevalt, milline mõju on nimetatud sätel n-ö uutele ettevõtjatele, kes soovivad alles alustada kalapüüki kalalaevaga. Täpsemalt öeldes pean uute ettevõtjate all silmas kalalaeva kalapüügiloa taotlejaid, kes pole eelmisel kolmel aastal omandanud püügivõimalusi ega osalenud kilu- ja räimepüügil ja kel seega puudub ajalooline püügiõigus.

KPS § 16 lg 3 tagajärjeks on see, et juhul, kui püügivõimalused on piiratud ega võimalda kalapüügilubade taotluste rahuldamist täies ulatuses, ei saa ilma ajaloolise püügiõiguseta uued ettevõtjad kalapüügilubade taotlemise käigus püügivõimalusi omandada. Seega saavad püügivõimaluste piiratud tingimustes uued ettevõtjad taotleda endale püügivõimalusi üksnes siis, kui nad soetavad KPS § 16 lg 6 alusel teiselt ettevõtjalt ajaloolise püügiõiguse, mis võetakse KPS § 16 lg 3 alusel toimival püügivõimaluste jagamisel samamoodi arvesse nagu tavapärastelt 3 aasta vältel väljakujunenud püügiõigus.

See tähendab, et KPS § 16 lg 3 piirab uute ettevõtjate võimalusi alustada kutselise kalapüügiga ehk kalalaeva kasutamise tulu teenimise eesmärgil.⁵ KPS § 16 lg 3 omab seega negatiivset mõju põhiseaduse §-ga 31 tagatud ettevõtlusvabadusele, mille kaitsealas on tulu saamise eesmärgil toimuv tegevus.⁶

Negatiivset mõju mõne põhiõigusega kaitstud tegevusele ehk sellise tegevuse raskendamist, takistamist vms käsitletakse Riigikohtu praktikas põhiõiguse riivena.⁷ Tõdemus, et KPS § 16 lg 3 riivab ettevõtlusvabadust, ei tähenda aga veel seda, et tegemist on nimetatud põhiõiguse rikkumisega. Põhiõigusi riivav seadus peab aga vastama teatud tingimustele. Nimelt peab

⁴ Vt käesoleva aasta kohta Vabariigi Valitsuse 30.10.2012 määruse nr 87 „Kutselise kalapüügi võimalused ning aastane lubatud saak Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel, Läänemeres ja Liivi lahel kaluri kalapüügiloa alusel ning kalapüügiõiguse tasumäärad 2013. aastal” § 7 ja lisa nr 4. Kaluri kalapüügiloa alusel jaotatakse püügivõimalusi üldjuhul mitte püügimahu, vaid püügivahendite kaupa. Siiski ei tohi ka rannakalurid tegelikult piiramatult püüda, vaid nende püütava kala üldkogus peab EL määrustes nimetatud kalaliikide osas jääma ettenähtud piiridesse.

⁵ Loata kalalaeva kasutamine on keelatud ning karistatav (vt KPS § 23²).

⁶ Riigikohtu 06.03.2002 otsus nr 3-4-1-1-02, punkt 12.

⁷ Riigikohtu 28.04.2000 otsus nr 3-4-1-6-00, punkt 11.

põhiõigusi riivav seadus Riigikohtu praktika kohaselt taotlema põhiseadusega lubatava eesmärgi saavutamist ning olema selle saavutamiseks proportsionaalne abinõu.⁸

Eelnevast lähtudes käsitlen esmalt eesmärki, mille saavutamiseks seadusandja KPS § 16 lõike 3 kehtestas. PS § 31 sätestab, et seadus võib sätestada ettevõtlusvabaduse kasutamise tingimused ja korra. See tähendab, et seadusandjal on vabadus seada eesmärgid, mille saavutamiseks ettevõtlusvabadust võib piirata. Need eesmärgid ei või aga olla põhiseadusega vastuolus.⁹

Kuna KPS § 16 lg 3 raskendab ettevõtluse alustamist kalapüügi valdkonnas, pean kõigepealt vajalikuks rõhutada järgmist. Mõne ettevõtlusvaldkonna kaitsmine „ülemäärase konkurentsi“ vms eest ei saa olla kunagi eesmärk omaette. KPS § 16 lg 3 lähtuvat ettevõtlusvabaduse riivet saab õigustada üksnes siis, kui sellel on mingi laiem eesmärk, kui eeliste tagamine ettevõtjatele, kellel on juba väljakujunenud ajalooline püügiõigus.

Nimetatud laiem eesmärk kajastub seletuskirjas kalapüügiseaduse muutmise seaduse juurde, mis jõustus 29.01.2003 (selle muudatusega kadus võimalus jagada 10 protsenti iga-aastastest püügivõimalustest enampakkumisel). Kõnealusel seletuskirjast nähtuvalt on ajaloolise püügiõiguse kindlustamise eesmärk vältida Eestile eraldatava kalapüügikvoodi muutustest tingitud „sotsiaal-majanduslike tagasilööke“ kalapüügiga ja -töötlemisega seotud piirkondades ning tagada investeerimiskindlus kalapüügivaldkonnas.¹⁰ Lisaks saab KPS § 16 lõiget 3 siduda Eesti kalanduspoliitika prioriteetidega, milleks on muu hulgas tagada kalapüügivõimsuse vastavus kalavarudele ehk saavutada laevastiku optimaalne suurus. See tagab ühelt poolt stabiilse töö ja sissetuleku kaluritele ning teisalt vähendab survet illegaalseks püügiks.¹¹ Üldistatult on KPS § 16 lg 3 eesmärk seega kalandussektori stabiilsuse ja jätkusuutlikkuse tagamine. Kalandussektori kestlikkus kindlustab omakorda selle, et püügisurve (sh röövpüügiõht) ei oleks kalavarule kahjulik. Seetõttu leian, et eeltoodud eesmärgid, mida seadusandja KPS § 16 lõikega 3 saavutada soovib, ei ole põhiseadusega vastuolus ehk on lubatavad.

Järgnevalt analüüsin, kas KPS § 16 lõikega 3 kaasnev riive on taotletava eesmärgi suhtes proportsionaalne. Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb PS §-st 11, mille kohaselt peavad õiguste ja vabaduste piirangud olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Proportsionaalsuse põhimõttele vastavust kontrollitakse järjekorras kolmel astmel - kõigepealt põhiõigusi riivava abinõu sobivust, siis vajalikkust ja viimasena mõõdukust.¹²

Ettevõtjatele, kes juba tegutsevad kutselise kalapüügiga, tagab ajalooline püügiõigus kindluse, et nende püügivõimalused säilivad pikema ajaperioodi jooksul kui 1 aasta. Samuti on neile tagatud püügivõimalused ka siis, kui EL-lt Eestile eraldatud püügikvoot väheneb. See võimaldab neil

⁸ Vt nt Riigikohtu 26.03.2009 otsus nr 3-4-1-16-08, punkt 28. Lisaks peab põhiõigusi riivav õigusakt vastama ka formaalsetele nõuetele (kooskõla seadusreservatsiooni ja õigusselguse põhimõtte ning pädevus-, menetlus- ja vorminõuetega), kuid KPS § 16 lg 3 puhul pole minul alust kahelda selles, et need nõuded on täidetud. Ka Teie pole oma avalduses esile toonud mõnda formaalset kriteeriumit, millele vastavuse võiks KPS § 16 lg 3 puhul kahtluse alla seada.

⁹ Riigikohtu 19.03.2009 otsus nr 3-4-1-17-08, punkt 52.

¹⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu (1248 SE I) seletuskiri 04.12.2002 seisuga, arvutivõrgus kättesaadaval:

http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain2&content_type=text/html&page=mgetdoc&itemid=023390008.

¹¹ Eesti kalanduse strateegia 2007 – 2013, lk 22, internetis kättesaadaval: <http://www.agri.ee/strateegilised-dokumendid-2/>.

¹² Proportsionaalsuse põhimõttest vt Riigikohtu 06.03.2002 otsus nr 3-4-1-1-02, p 15. Samuti M. Ernits. Kommentaar § 11 juurde. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Kolmas täiendatud väljaanne. Tallinn 2012, kommentaar 3 jj. Internetis kättesaadaval: <http://www.pohiseadus.ee/ptk-2/pg-11/>.

oma tegevust jätkusuutlikult planeerida. Mõõnan aga, et lisaks ajaloolise püügiõiguse kindlustamisele võib kalandussektori jätkusuutlikkuse tagamiseks olemas olla veel lahendusi. Minule teadaolevalt puuduvad aga alternatiivid, mis tagaksid ülakirjeldatud eesmärkide saavutamise sama efektiivselt, kui iga-aastaste püügiõimaluste jagamine ajaloolise püügiõiguse alusel. Seega leian, et KPS § 16 lg 3 on sobilik ja vajalik abinõu.¹³

Viimasena tuleb analüüsida KPS § 16 lõikega 3 kaasneva ettevõtlusvabaduse riive mõõdukust. Selleks tuleb kaaluda ühelt poolt põhiõigusse sekkumise ulatust ja intensiivsust, teiselt poolt aga KPS § 16 lg 3 eesmärkide tähtsust.

Minule teadaolevalt on praktikas üldreeglik kujunenud see, et Läänemerel kalalaevaga püütavate olulisemate kalaliikide osas (räim, kilu ja tursk) jagatakse püügiõimalused taotlejate vahel ajaloolise püügiõiguse alusel. Seega on ka praktikas uue ettevõtjana võimalik alustada kutselist kalapüüki laevaga üksnes siis, kui mõni teine ettevõtja, kellel on juba väljakujunenud ajalooline püügiõigus, on nõus seda võõrandama vastavalt KPS § 16 lõikele 6. Kirjeldatud viisil ajaloolise püügiõiguse omandamine pole aga pelgalt teoreetiline võimalus, sest tõepoolest esineb praktikas ajaloolise püügiõiguse võõrandamistehinguid: 2012. aastal tegi Põllumajandusministeerium vähemalt 3 otsust ajaloolise püügiõiguse muutmiseks seoses püügiõiguse võõrandamisega kalapüügiks Läänemerel kalalaeva kalapüügiloa alusel.¹⁴ Seega saab öelda, et uutel ettevõtjatel on siiski võimalik alustada kalapüüki kalalaevaga ka KPS § 16 lg 3 regulatsiooni tingimustes.

KPS § 16 lg 3 eesmärkide kaalukuse hindamisel peab arvestama ka kalandussektori eripäradega. Nagu eespool märkisin, saadakse kalapüügiga tulu piiratud loodusressurssi – kalavaru – kasutamisest. Hoolimata mõnedest paranemismärkidest on Läänemerest kalalaevaga püütavate kalaliikide varud endiselt vaevalt jätkusuutlikul tasemel või isegi veidi alla selle.¹⁵ Samuti näitavad uuringud, et kalapüügiga tegelevate ettevõtjate käsutuses olev Eesti Läänemere traallaevastiku püügiõimsus katab Eestile eraldatud püügikvoodi või isegi ületab seda.¹⁶

Eeltoodud asjaolusid kaaludes leian, et KPS § 16 lõikest 3 lähtuv ettevõtlusvabaduse riive on proportsionaalne. Seda põhjusel, et ehkki uute ettevõtjate võimalused alustada kalapüüki kalalaevaga on piiratud, on see siiski võimalik. Samas on oluline vältida olukorda, kus piiratud kalavarude pärast konkureerib sedavõrd palju ettevõtjaid, et ettevõtjatele individuaalne osak Eestile eraldatud püügikvoodist ei taga neile stabiilset sissetulekut. Sellises olukorras tekkiv oht üksikute ettevõtete jätkusuutlikkusele võib kahtluse alla seada kogu Eesti kalapüügisektori. Samuti ei pruugi eelkirjeldatud olukorras olla tagatud kalalaevastiku efektiivne kasutamine ning halvimal juhul võib suureneda ettevõtjate motivatsioon illegaalseks püügiks.

¹³ Eelviidatud Riigikohtu 06.03.2002 otsuse järgi on abinõu proportsionaalsuse põhimõtte kontekstis sobiv, kui see soodustab eesmärgi saavutamist. Abinõu vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise, kuid isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne kui esimene. Arvestada tuleb ka seda, kui võrd koormavad erinevad abinõud kolmandaid isikuid.

¹⁴ Põllumajandusministeeriumi 20.01.2012 otsus nr 44, 13.03.2012 otsus nr 137 ja 11.09.2012 otsus nr 282. Nimetatud otsused on internetis kättesaadavad Põllumajandusministeeriumi avalikust dokumendiregistrist, millele pääseb ligi internetis aadressil: <http://www.agri.ee/index.php?id=53067&highlight=dokumendiregister>.

¹⁵ Vt Kalanduse riiklik andmekogumise programmi 2012. aasta räume ja kilu aruanne, lk 40 ja 47, internetis kättesaadaval: <http://www.envir.ee/2110>.

¹⁶ Eesti Mereinstituut. Eesti Läänemere traallaevastiku püügiõimsuse analüüs, Tallinn 2012, lk 15 jj. Internetis kättesaadaval: <http://www.agri.ee/uuringud-3/>.

Kokkuvõttes tõden seega, et ma ei tuvastanud Teie avalduses toodud argumentide pinnalt KPS § 16 lg 3 vastuolu põhiseadusega. Loodetavasti on Teile minu selgitustest siiski kasu, ehkki minu seisukoht avaldusaluses asjas on selline, mis ei pruugi Teid täiel määral rahuldada. Ühtlasi soovin veel kord vabandada Teie ees, et vastus Teie avaldusele saabub niivõrd pika viivitusega.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri ülesannetes